

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 94 Cor.
Pe jum. an . . . 12 "
Pe o lună . . . 3 "

Nrui de Duminică
Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Nrui de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se ina-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Bosnia.

(S.) Ceece trebuia să prevadă ori și care om cu judecată s'a întâmplat: nu mai există în adevăr dualismul și se pune din ce în ce mai stăruitor întrebarea, dacă vom avea de aici înainte un fel de trialism ori Bosnia și Herțegovina se alipesc fie la Ungaria, fie la Austria.

Oamenii de stat ai Ungariei stăruie, se înțelege, ca aceste două țări să fie considerate ca făcând parte din regatul ungar, deoarece ele au fost stăpânite odinioară un timp oarecare de unul dintre regii Ungariei, iar în diploma de inaugurare dela 1867 se zice, că dacă în viitor se va fi cucerit vre-o țară, care a fost stăpânită vre-odată de vre-unul dintre regii Ungariei, ea va fi încorporată în regatul ungar.

Dac'am admite azi principiul acesta, am merge foarte departe, căci sunt multe țările, pe care regi de ai Ungariei pretindeau a le stăpâni și Majestatea Sa, regele Apostolic al Ungariei, ar fi pentru mulți amenințator, ceece nu credem, că ține să fie.

S'ar mai justifică apoi, ba chiar s'ar legitima aspirațiunile Rusiei asupra peninsulei balcanice, căci Svietoslav, fiul lui Igor și nepotul lui Ruric, a fost în adevăr țar al bulgarilor și până în ziua de astăzi țarul tuturor rușilor are în așa numita mare titulatură a sa și calificativul de »Țar al Bulgariei«, ba titulatura de »țar« nici n'a existat la ruși decât după ce Svietoslav a luat-o ca stăpânitor al Bulgariei.

Mai e apoi și legea dela 1880, care dispune, ca pozițiunea țărilor ce în viitor se vor adăuga la monarhie să fie hotărâtă în virtutea înțelegerii luate între cele două părți ale ei.

Se vor adăuga dar aceste două țări la regatul ungar — nu pentru că are acest regat oare-care drepturi asupra lor, ci dacă se va învoi și Austria și dacă interesele monarhiei și ale populațiunilor din ele o vor fi cerând aceasta.

După semnele ce s'au ivit până acum Austria nu se va învoi. Nu prea par oamenii de stat ai Austriei a ținea, ca Bosnia și Herțegovina să fie adăugate la Austria, dar țin, ca ele să nu fie adăugate la Ungaria și îndeosebi armata împărătească stăruie, ca ele să formeze o a treia parte a monarhiei, în care împăratul poate să rezolve după înțeleapta sa chibzuire chestiunea pașnicei conviețuirii a popoarelor de deosebite neamuri și credințe. E, precum se zice, mai ales A. S. Imp. Arhiducele Francisc Ferdinand, moștenitorul presumpțiv al scaunului împărătesc, acela, care nu se împacă cu gândul, ca un popor să asuprească pe celalalt în virtutea drepturilor istorice ori a superiorității numerice ori culturale.

Ori și cum ar fi, ne aflăm în ajunul unor hotărâri mari, care vor trebui să chimbe și pozițiunea românilor din regatul ungar, și avem să ne dăm seamă, care sunt interesele noastre în fața schimbărilor ce se pregătesc.

Știm, cât am suferit în timpul celor din urmă patruzeci de ani. Ne-am plâns adese-

ori, că am fost sacrificați, și am purtat lupta de apărare ca fiind națională și purtată contra poporului maghiar, care ne asuprește. Azi ne-am dumirit, în sfârșit, și știm, că nu avem să ne luptăm contra poporului maghiar, care suferă și el, nici contra vre-unei clase sociale, ci contra unei asociațiuni de exploatare, adunătură din toate neamurile și din toate clasele sociale, care nu interesele statului ungar le servește, nici binele poporului maghiar îl vrea, ci se sbate, ca cu muncă cât de puțină să-și asigureze un trai cât se poate de bun.

Moldovan Gergely, Ciocan János, Saluzinszki și toți ceilalți de seama lor nu sunt nici maghiari, nici nobili ungari, cum nu sunt nici nemții, nici slovacii, nici sârbii, nici ovreii care se sbuciumă alături cu dâșii; nu e maghiar ori nobil ungar nici chiar căpetenia de frunte alor, Wekerle: sunt exploatare ai tuturor, care abuzează și în jos, și în sus de putere, ca să-și facă treburile.

În luptă cu adunătura aceasta razământul nostru firesc e Coroana, care e interesată și ea, ca exploatarea aceasta să înceteze și ni-a dat dovezi neîndoioase, că vrea să pună capăt stării de lucruri ce în timpul celor din urmă câteva zeci de ani s'a creat în Ungaria.

Un interes bine lămurit avem dar: ca puterea Coroanei să crească și să ajungă la covârșire.

Conduși de acest gând luminos vom ști în toate împrejurările, ce avem să facem.

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Cugetări.

Din inimile voastre să vie lumina care va încălzi unde lipsește soarele din cer!

Carmen Sylva.

Spiru Călin.

De Ioan Slavici.

IV.

Judecător la tribunal, Spiru are să se descurce ca mai mulți și se izbiă de interese mai multe și mai mari.

Își făcuse însă reputațiunea și-i mersese la Bacău vestea mai înainte de a fi sosit el acolo; se feria dar toată lumea de dânsul — ca de omul, care e în stare să te lovească pe neașteptate, când nici cu gândul nu gândești.

În curând apoi au început mai anul, mai altul să-l iee în bătaie de joc și să ridă de dânsul ca de un maniac, care vrea să facă ceece nu e cu putință și supără pe toată lumea fără de nici un folos pentru dânsul.

Pe la sfârșitul anului s'au făcut apoi primele încercări de a-i face vânt, iar după ce aceste n'au răsuțit s'a pornit vorba, că e slugoiu, unealtă a ministrului, spion deghisat, care stă la pândă, ține cu urechea, ca să prindă vorbe, restălmăcește fapte și denunță până chiar și cele mai nevinovate acte.

Abia după ce a fost înaintat judecător s'a pornit ura nelimpăcată.

Om îmbogățit din fel de fel de afaceri murdare, în aparență foarte cum se cade, dar mojie și calic, neseacă în născocirea mijloacelor de a se folosi de strimtorările altora, agărcit și cămătar nemilos: așa trebuia să-l știe lumea și așa-l și știa.

Până chiar și Tereza, care îmbătrânise, cum zicea el, la casa lui, atâtea pe gânduri, se viclenise și intra în vorbă cu clevețitorii, le dedea despre viața lui intimă informațiuni, pe care ei le restălmăceau, îi scotocea prin saltarele mesei.

Cum ar mai fi putut el în asemenea împrejurări să mai intre în vorbă cu cineva despre cineva ori să pună chiar la cale ceva?!

Își cântă, tignit și nesupărat ca totdeauna, de treabă.

„Sunt însă și oameni, cu cari o duc bine, — îmi scria el într'un rând. — Sătenii țin la mine, fiindcă îi cunosc bine, le știu păsurile, îi ascult cu răbdare, și nu cred, c'ași fi în stare să le fac vre-o nedreptate. E ușor să mulțumești pe celce câștigă; eu am ținut totdeauna să conving pe celce pierd, că așa cere dreptatea, și țărânul înțelege așa ceva. Treceam zilele aceste prin piață. Un sătean, care pierduse câteva zile în urmă un proces văzându-mă, a venit spre mine, s'a plecat până la pământ și mi-a sărutat mâna. „De! — mi-a zis apoi. — Ce să faci, boierule!? Rabzi și D-ta, cum răbdăm și noi, ca multe ai să rabzi și mai multe ai face, dac'ai putea!“ — Nu i-am zis nimic, dar văzuse din fața mea vina părere de rău, de care eram cuprins când s'a dat hotărârea.“

„Așa sunt și jidanii. Sunt de-o nimitoare ne-ruginare și dau năvală ca porcii, dar știu să prețuiască dreptatea și au un nemărginit respect față cu celce o fac. Îi iau totdeauna cu binele, îi ascult cu răbdare, îmi dau silința să-i conving, dar, — mă știi, — nu le zic o vorbă aspră, ci-i tratez ca pe semenii mei ori ca pe niște copii amăgiți, rău nărașiți și stricați. Ori și unde ași fi trecând printre dâșii, ei se dau la o parte, mă salută cu fețele voioase și mă arată copiilor ca să mă știe și ei. Mai ales habotnicii se simt foarte măguliți, dacă stau de vorbă cu dâșii și-i întreb, cum le mai merg afacerile.“

Într'una din zile, trecând prin piață, întâlnesc pe unul, om sărac, care avuse un proces, la care partea adversă, un habotnic, nu se prezentase. „Să trăiești, boierule, — îmi zise el oprindu-se zimbând în fața mea. Ai văzut, că n'a venit Herșcu când a aflat, că D-ta ești judecător!? E mai bine așa: ne-am împăcat! Ce câștigă adică el și ce pierdeam eu!? — Ce pierdea el și ce câștigam eu!? De ce timbre și hârtie stricată și plată la avocat și timp pierdut!? — Să trăiești, boierule!“

Și în adevăr multe procese nu s'ar face, dacă judecătorii ar fi conștiincioși și advocații de bună credință.

Câteva zile în urmă am întâlnit pe Herșcu. Eră cestiune de bun simț să-i zic o vorbă întrebându-l ce mai face și cum mai merg afacerile.

„Vă mulțumim, foarte vă mulțumim, boierule, — răspunse el plecându-se de trei-ori în fața mea și primind cu sfială mâna, pe care i-o întinsesem. Merg bine! — Afaceri sunt, — urmă el apoi mai încet, — foarte bune afaceri, dar

Di ministru de externe Aehrenthal prin cluburile ungurești. Di Aehrenthal urmează a vizita cluburile partidelor coaliționiste. Joi Excelența Sa a vizitat clubul partidului constituțional. Toate ziarele coaliționiste înregistrează pe larg vizitele acestea, iar după ce ai cetit pe rând coloanele, afli că di ministru de externe s'a păzit cu îngrijire de-a face orice declarație importantă.

Azi baronul Aehrenthal va vizita clubul partidului popular catolic.

*

Oprirea exportului de arme. Guvernul austriac și cel unguresc au oprit exportul de arme precum și de orice munițiuni de războiu către Serbia și Montenegro.

Liga culturală în noua iei fază.

După un somn destul de lung, »Liga culturală« în sfârșit începe să se miște în centru și să se dezmoștească la periferii. Dar noua fază în viața »Ligei« nu înseamnă numai o reculegere ci și mai mult: o nouă îndrumare în activitatea ei.

În vreme ce vechea Ligă își înțelegea rostul în sens pur politic, noua Ligă crede că are mai presus de toate un rost cultural. Noii oameni ai Ligei cred că menirea ei nu este de-a apăra și ocroti interesele românismului numai prin politică ci prin mijloacele mult mai adânci și mai trainice ale culturii. Activitatea ei nu se va întinde numai asupra românilor din afară de hotarele țării ci și asupra României însăși.

În acest scop ea a deschis prima bibliotecă pentru popor în București compusă din 10,000 de volume. Despre serbarea și despre conferințele ce s'au ținut cu acest prilej am adus și noi scurte rapoarte. Tot din noua îndrumare a Ligei au răsărit și cele două meetinguri naționaliste dela Brăila și Bacău, iar pe Dumineca viitoare la București.

Noua îndrumare a Ligei nu-i însă un fenomen trecător și fără cauze mai adânci, ci răsare din noul curent naționalist menit să aducă o nouă viață culturală în România. Inițiatorul și creatorul noului curent,

di Nicolae Iorga a redactat și un apel în favorul Ligei din care reproducem următoarele pasagii.

Dincolo de hotarele libertății românești, guvernele statelor ce stăpânesc teritoriul român și o mare parte din poporul nostru, nu se pot gândi la ajutarea culturii lui. Ba în unele părți ca în Ungaria, se cheltuesc cele mai mari silinți pentru a distruge orice element de cultură specifică a românilor și a-i ucide sufletește, făcându-i să treacă prin silă ori prin momeli la națla stăpânitoare. Acum de curând, legi draconice îndreaptă școlile confesionale românești din Ungaria spre distrugere sau renegare.

Și, în vremea noastră, numai pe cultura proprie, larg răspândită și iubită, servită de toate stratele sociale se poate răzimi viitorul unui neam.

Orice om cu simțire pentru poporul din care face parte, orice om cu înțelegere pentru nevoile imperioase ale timpului nostru are de sigur încredințarea că jertfe mari trebuie aduse de fiecare ființă morală a românilor ca nație modernă, cu caracter unitar și îndreptare sigură într'o dezvoltare normală.

Aceste aspirații legitime ale oricărui român conștient nu pot fi servite de stat, a cărui acțiune e oprită după dreptul ginților de hotare. Nici o instituție de stat sau bucurându-se de ajutorul statului și urmând indicațiilor lui nu poate stă în serviciul intereselor morale unice ale României întregi. »Liga Culturală« singură e chemată a se îngriji de aceste nevoi esențiale ale neamului.

Puterea ce-i trebuie pentru a-și atinge ținta, nu i-o pot da însă decât românii înțelegători de datoria lor și gata a dăruți pentru binele poporului din care fac parte.

Spre dânsii se îndreaptă rugăciunea noastră.

Au cu t'ții datoria de a se înscrie în Ligă și de a răspunde cotizația de un leu pe lună pe care o impun statutele. Cererile de înscriere se pot adresa secretariatului Ligei în București sau secției respective. Cea dintâiu cale e însă de preferat.

E vremea să arătăm că suntem un popor real, un popor definitiv, cu o singură conștiință în tot cuprinsul său, și nu e strânsură tolerată de alte neamuri pe pământul care trebuie să fie între toate hotarele pământ național românesc.

Ca măsuri practice, comitetul e de părere că ar putea folosi încă următoarele:

Proprietarii de ziare, organizatorii de spectacole și serbări sunt rugați a majora cu 10 bani sumele ce li-se datoresc, consacrand acest spor »Ligei«.

cam lipsească capitalele. Uite, — urmă iar, — e acum vorba de câte-va păduri, la care se poate câștiga cu un capital de 500.000 lei cel puțin sută la sută. Asta ar fi ceva pentru D-ta, boierule».

»Nu cum-va-ți inchipuiești, — întimpinai, — că eu am atâta avere?»

»Ai, n'ai, asta nu ne privește, — răspuse el. E destul capital numele D-tale: bani găsim noi. E vorba, ca pădurea să nu putrezească și ca noi să avem de lucru și să putem hrăni săracii, care caută muncă».

»Uite, — i-am zis, — că sunt judecător și nu pot să intru în daraveri.»

»Jidanul își scoase pălăria și se plecă până la pământ».

»Adeseori mi-se întâmplă asemenea lucruri și totdeauna sunt cuprins de simțământul, că multe s'ar putea face într'un mai larg cerc de activitate. Ca să ajungi însă și să te și ții într'un asemenea cerc, trebuie să treci cu vederea, ba chiar să și faci multe, pe care ți-ar fi greu să le mărturisești și ți-e rușine să le știi. — Mai bine lipsă!»

Peste vre-o cinci luni de zile mă pomenesc cu Spiru la mine.

Iși achitase trăind numai din leafa lui încetul cu încetul cele două datorii la bancă, își mai cumpăraseră 80.000 lei scrisuri și avea un venit sigur de peste 7000 lei pe an.

»M'am retras, — zise el, — din magistratură și m'am înscris, vorba ta din tinerețe, în lista advocaților.»

Mă uitam cu un fel de jale la el.

Să fii avocat, om trecut abia de trei-zeci și unu de ani și să mai ai și venit de peste 7000 lei pe an, și temperamentul chibzuit al omului, care face numai ceea ce voiește: Unde avea el s'ajungă peste alți zece ani!?

Iară eu botezasem decurând al cincelea copil și nu m'ași fi putut ajunge cu cele două slugi, dacă cumnată-mea, sora mai mică a Alinei, fată acum cam trecută, nu s'ar fi înjugat, ca să-și ajute sora dădăcindu-și nepoții. Casa era părăginită și nu ne mai încăpea, pe ici pe colo căzuse tencuiala, burlanele crăpaseră de mult, acoperișul se ruginise și răbia ploaia în mai multe locuri prin el, ulucile era peste tot plecate, — șopronul era tot șopron; — numai că rău de tot hodorogit, iar copiii creșteau, cereau și, vorba lui Spiru, mă strâneau de gât.

»Facem socoteala?» — îl întrebai eu pe Spiru.

Se vor răspândi carnete, cuprinzând cupoane în valoare de 10 bani, pe cari oamenii de bine sunt rugați să le împartă. Astfel de cupoane se pot lua dela secretariatul Ligei, începând cu ziua de 15 Octomvrie, dela 8 la 10 seara. Se pot cere și prin poștă, în schimbul valorii lor sau a unei garanții.

Se vor așeza în restaurantele românești cutii de colecte pentru școlile din Ardeal.

Se vor ruga negustorii români a primi în depozit publicațiile și cărțile poștale ale Ligei.

Ateneele și toate societățile culturale sunt rugate a declara că aderă la scopurile Ligei și că primesc ca acțiunea lor să fie condusă și ajutată de Ligă.

Persoanele, cari doresc să ajute Ligei sunt căduros rugate a se constitui în comitet de propagandă în deosebite localități și în deosebite strate sociale cărora aparțin.

Președinte, S. Șomănescu; Secretar, N. Iorga.

Din România.

Maj. Sa Regele e cu desăvârșire restabilit și această restabilire o datorește curei indicate de vechiul său medic di Profesor Dr. Theodory.

Această cură a constat într'o alimentare cu ouă crude și întrebuințarea apei de Vichy.

M. Sa Regele va rămâne la Sinaia până la 15 Noemvrie, când va reintra ca de obicei în Capitală.

Meeting naționalist. Miercuri seara s'a ținut o întrunire la locuința dlui Policrat din bulevardul Elisabeta Nr. 58 București.

Intrunirea a fost prezidată de dnul I. Țetzu, care a protestat contra atitudinii pe care a avut-o Austria cu ocazia evenimentelor din Balcani.

Dnul Take Policrat arată că în lupta ce o întreprindem pentru apărarea patrimoniului țării noastre nu trebuie să ne preocupăm de cât numai sentimentul naționalismului cinstit.

Toți oamenii politici trebuie să lupte pentru ca viitorul țării noastre să nu fie sfârșit.

Dnul Policrat arată apoi cum multe din țările mici au fost jignite de politica Austriei, care le-a adus daune.

Oratorul face din nou apel la cel de față, rugându-l a lupta cu energie contra Austriei, care în toate împrejurările a făcut ca să slăbească puterea țării noastre.

Di P. Petrovici, se miră cum Austria a luat azi în stăpânire Bosnia și Herțegovina, atunci când ea n'a făcut altceva decât să le administreze prin delegație, timp de 30 de ani.

»O am și-am avut-o totdeauna gata, — mi răspuse el, — dar nu e zor s'o încheiăm.»

»Ba e zor, — ti zisei eu. — Pe mine mă arde, că nu mai știu în cotro s'o apuc.»

»Ai datorii, care te strâng?» — întrebă el uitându-se în ochii mei.

»Știi foarte bine, că nu pot să am, — ti răspunsei apăsând asupra vorbelor.

»Ei! — grăi dânsul râsuflând mai ușor, — atunci puțin îți pasă! — Dacă ai nevoie, facem iar vre-o operațiune și-ți dau eu, câți îți trebuie, iară tu urmezi înainte cu cei două-zeci de lei!»

El începuse apoi să se plimbe, cum ti era obiceiul când făcea combinațiuni.

»Facem, — repetă el peste câțva timp, — facem o combinațiune».

Aci au rămas apoi lucrurile.

Asta eră pela mijlocul lunei Main. Pela sfârșitul lunei Iunie, un semn că n'o făcuse și nici n'avea de gând s'o facă uitată, Spiru a venit ca un arhitect, antreprenor, zidar, ce-o fi fost, și-a examinat casa.

Tabla nu mai eră bună de nimic, căprioarele trebuia făcută din nou, tavanul mai trebuia ridicat, între casă și șopron se mai putea adăuga o sală, cercevelele ferestrelor erau pe ici pe colo

Mașini de cusut, biciclete, motoare, mașini de scris, mașini agricole și gramofone, la

FALKIMRE se pot procura cu plătere în rate

►► **Mare atelier mechanic de reparaturi.** ►►

Montare de sonerii electrice și reparare. Atelier de reparat mașini de scris și decusut, biciclete și motoare.

Ca stimă: **Falkimre, Kolozsvar, str. Deák Ferencz nr. 30.**

D-sa îndeamnă mulțimea să lupte pentru apărarea intereselor țării și să se avânte către sentimentul nostru național.

Arată suferințele fraților noștri din Transilvania și că Austria nimic n'a lucrat pentru binele românilor de acolo.

Face apel la înțelegere și cere a lupta pentru ca țara noastră să nu-și știrbească nimic din renumele și patrimoniul ei.

Di D. Valerian critică în mod vehement politica diplomatică a Austriei și după ce face istoricul acestei țări, conchide arătând că ea este dușmana țării noastre și că se servească de mijloace ilegale.

Cerem deci ca toți să lupte contra dușmanului, care se uită la noi cu ochi răi.

Di D. Alexandrescu: Spune, să ne ferim de curentele dăunătoare mișcării noastre. Nu sunt floșomit, dar cred că nu e bine să amestecăm aici chestiunea evreească.

Nu e bine să umblăm după cuceriri. Să păstrăm ce avem, iar ochii noștri să stea veșnic ațintii către Dunăre, care trebuie să fie a noastră. Să denunțăm alianța cu Austria și să înfierăm perfidia ei.

Di Stanislas Cihoski propune să se aleagă un comitet de acțiune, care să pregătească marea întrunire naționalistă din Capitală.

Au luat apoi cuvântul mai mulți oratori și dă-va studenți.

Intrunirea s'a terminat la orele 11.

*

Comisiunea româno-bulgară pentru delimitarea talvegului Dunărei dintre România și Bulgaria, în frunte cu dnul inginer inspector A. Saligny, au vizitat lucrările portului Constanța. De la Cernavodă, comisiunea s'a dus pe Dunăre cu vaporușul »Domnița Florica« până la Călărași.

Membrii comisiunii s'au înolat în București, iar de aci delegații bulgari vor pleca în Bulgaria prin Calafat.

*

Membrii comisiunii româno bulgară pentru lucrările de recunoaștere ale talvegului dunărean, în frunte cu di inginer inspector Saligny, au sosit la Călărași cu vaporușul »Domnița Florica«.

De acolo, ei au plecat spre București.

*

Diplomatice. Decretul pentru numirea dlui Nicolae Mișu, ca ministru al României la Viena, a fost semnat ieri de M. S. Regele.

Dnii D. Sturdza și Mișu, vor pleca azi la Simia.

*

putrezite: așa zicea expertul deocamdată, căci și la dușumele se uită cam chiorș.

Pe mine și pe Alina ne apucaseră răcorile.

„Dar nu vreau decât o reparațiune — așa mai de nevoie“, — zisei eu.

„Lasă, — îmi zise Spiru, — nu te amestecă în lucruri, la care nu te pricepi. Faci acum o cărpeală, la anul alta, apoi iar alta și te ține îndoit și întreit“.

Ce-ași fi putut să-i fac!? — Fără de el tot nu puteam să încep nimic.

Pela începutul Innei August a venit Spiru cu alt om de specialitate, ca să iee notițe și să-i facă un devis în toată regula.

Nu-mi rămânea decât să aștept și am așteptat. Spiru n'avea însă nici odată grabă.

Luase în dosul Cișmigiuului cu chirie o casă cu intrarea din stradă, — la asta ținea mult, trei încăperi, un birou și-un iatac pentru el și o odaie pentru Tereza, asta cu intrarea din curte, unde era și bucătăria.

Om cu multe tabieturi, mai ales după anii petrecuți în provincie, nu putea să se despartă de Tereza, care îi știa toate slăbiciunile și-l regulase ca pe un ceasornic. Era apoi și cu câțiva ani mai în vârstă decât dânsul și-l ținea oare-cum sub păpuc: e mare puterea femeii, care-ți dă în fiecare zi de mâncare!

Își pusese la intrare firma, „Spiru Călin, fost magistrat, avocat“, mergea la tribunal tot atât de regulat ca odinioară la cursuri, cunoștea toate „cauzele“ mai însemnate și se împrietenise cu multă lume, dar nu pleda, ci azista numai la procese, dădea sfaturi, intervenia pe ici pe colo pe lângă câte un judecător, cu care avea legă-

Distincție. Dnul Nicolae Xenopol, senator și directorul apreciatei reviste »Le Mouvement économique«, a fost ales membru de onoare al Camerei de comerț din Praga.

O broșură unghurească pentru votul universal.

Trei scriitori sociologi unguri, anume Jászi Oszkár, Zigány Zoltán și Rácz Gyula publică o broșură unghurească intitulată: »Reforma electorală și viitorul poporului unghuresc«. Niciodată poate nu s'a argumentat cu atâta competență, pricepere și seriozitate pentru votul universal. Cu o pregătire temeinică și cu mare aparat cei trei autori analizează concepția actuală a conducătorilor politici unguri despre reforma electorală. Actuala politică guvernamentală are două argumente împotriva votului universal: primejdia socialismului și a naționalismului.

Broșura din chestiune analizează pe rând amândouă pretenziile primejdiilor. Zugrăvește întâi situația în care s'a aflat țara.

Viața publică a Ungariei e plină de semnele unei disoluții politice și sociale. Țara întreagă e o uriașă mocirlă. Milioanele poporului tânjesc în mizerie. În parlament stăpânește clica feudală a Andrásseștilor, Apponyieștilor și a celorlalte familii nobile. Actuala criză e începutul unei însă-nătoșiri. Tendința ei e de-a înlătura vechile partide fără busolă socială și economică, veșnic călărind pe calul de băț al dezideratelor de drept constituțional și neținând seamă de adevăratele trebuințe ale țării.

Trebuie creiată Ungaria nouă, democratică. Singura cale spre acest scop e *votul universal*. Partidul socialist a fost acuzat ca lipsit de patriotism. Dar el a cerut ridicarea barierei vamale spre a întări industria unghurească, este de-i mai patriotic decât maril proprietari, care vor să menție actuala stare spre a-și desface produsele economice mai bune.

Primejdia naționalistă e o gogoriță care tot mai bântuie pe patrioți. Aici broșura dovedește că politica de maghiarizare cu mijloacele întrebuintate de guvernele de azi sunt zadarnice. Dacă Rusia cea puternică, Germania bogată și cultă, cu urlașul aparat birocratic și cu puterea lor economică n'au izbutit să asimileze minorități neîn-

semnate ca pe polonii din Germania și pe finlandezii Rusiei, cum poate nădăjdui Ungaria cea săracă și slabă că va putea maghiariza jumătatea țării?

Dimpotrivă în Statele-Unite educația și votul universal sunt mijloacele de căpetenie ale asimilării și contopirii națiunilor, cum spune economistul Mayo-Smith.

În Anglia de asemenea, înainte de 1830, data democratizării dreptului de vot, țara era sbuciumată de lupte naționale, iar reforma electorală a adus liniște.

Democrația va aduce aceleași roade în Ungaria. *Națiunea care în secolul al XX-lea să răzime pe forța brută, pe desmoștenirea popoarelor și pe mijloacele corupțiunii, este pierdută.*

Singurul mijloc de asimilare e democratizarea. Atmosfera orașelor, viața burghezoasă, dezvoltarea industriei sunt cei mai puternici factori de maghiarizare. Până și Kossuth tatăl a preconizat votul universal spre a câștiga pe români.

S'a spus că votul universal va aduce o majoritate nemaghiară în cameră. Minciună. Cu date statistice exacte, comitat de comitat, broșura dovedește că prin o împărțire dreaptă a cercurilor electorale, prin votul universal acordat indivizilor de 24 ani cu știință de carte țara ar avea 1) în municipiile de o singură limbă 238 de deputați unguri și 21 de naționaliști 2) în municipiile amestecate 107 deputați unguri și 84 de deputați naționaliști, total deci 345 de deputați unguri și 105 naționaliști. Numărul deputaților unguri ar crește încă prin faptul că s'ar cuceri multe cercuri nemaghiare cari nu s'au trezit la conștiința națională.

Naționaliștii abea vor cuceri două treimi din cercurile lor încât *numărul de mandate naționaliste nu va trece peste cel mult 65—70 în fața cărora s'au afla 380—385 de deputați unguri.*

Precum s'a vede broșura nu condamnă *tendința maghiarizării însăși* ci numai mijloacele ei de azi: corupțiunea, forța brută și desmoștenirea de drepturi. Dimpotrivă autorii ei nădăjduiesc să aducă asimilării noastre cele mai bune servicii prin democratizarea țării. Pentru aceia oricât de juste ar fi argumentele ei, nu putem să aprobăm cuprinsul și tendința broșurii.

Pentru noi votul universal nu poate fi un scop ci numai un mijloc pentru realizarea adevăratei libertăți și egalități naționale, condiția de căpetenie pentru creierea unei vieți individuale românești și păstrarea naționalității noastre.

turi fie dela universitate, fie din timpul cât a fost judecător.

„Să mai treacă timp, — își zicea, — să mă mai acimitez“.

Adevărul e, că el nu voia să pledeze, ci să judece procese, primii numai susținerea cauzelor drepte și se supăra foc când judecătorii nu erau și ei de părerea lui.

Nici nu prea avea apoi timp, ca să stea de vorbă cu clienții, să studieze procesele și să se pregătească pentru pledoarle.

Păstrase, ce-i drept, obiceiul de a se scula de dimineață, și Tereza era la șase totdeauna gata cu cafeaua cu lapte, pe care nime ca dânsa nu știa s'o potrivească din zahar, din lapte și din cafea. Păstrase însă și obiceiul de a se plimba după cafea, și fie vânt, fie ploale, fie chiar și viscol, plimbarea trebuia să-i fie două ceasuri, căci pentru păstrarea bunei stări trușești și sufletești nu e nimic mai important decât să faci dimineața o mișcare bună.

Pela nouă, când se întorcea dela plimbare, se opriă la cafenea, unde luă una turcească, — acum, om mai matur, și-o permitea și asta, și să cetească gazetele de dimineață, — iar un lucru, de care nu se putea lipsi.

Pela unsprezece îl așteptă Tereza cu masa, totdeauna frugală, mai ales mămăliguță, ouă, pește, vre-o piurea mai ales de leguminoase, rar carne mai ales de berbec, ceva iaurt și fructe. Se uită cu viuă îngrijire la Tereza, care, femele de vre-o treizeci-și-septe de ani, se îngrășă, și grija lui cea mare era, ca nu cumva să înceapă și el a pune grăsime.

La tribunal stetea până pela patru, apoi trecea la bursă, unde se plimba de ici până colo, trăgea

cu urechea, luă și dedea informațiuni, mijloace câte o afacere, apoi se întorcea acasă și până la masă cetea reviste, edițiuni de seară ori frunzăriă prin cărți ceea ce-l interesa.

În curând a ajuns figură pretutindeni cunoscută și rar să mai nimeriă câte cineva, care nu știa, cine e omul de statură mai mult decât mijlocie, cu obraji plini și rumeni, cu fața totdeauna bine rasă, cu mustața îngrijită și cu un zimbet batjocoritor pe buze, totdeauna batjocoritor, deși numai rar de tot îl scăpă peste buze vorbele »Putoarea dracului!«

De unde să-i mai rămână timp și pentru casa mea!?

Tocmai prin Septemvrie a mai scăpat vorba »Știi că e mare bătaie de cap cu casa voastră!? — Trebuie să facem o operațiune bine chibzuită«.

Au venit apoi toamna cu ploile și iarna cu ninsoarele, și-a rămas, ca primăvara viitoare să facem ce vom fi făcând — și ca combinațiune, și ca meremet.

Noi amândoi numai rar de tot ne mai întâlniam. Lasă, că trăiam în două lumi deosebite, dar mai erau la mijloc și femeile, Alina și cumnată-mea, care totdeauna și mai ales acum, de când cu combinațiunea, care nu se făcea, se simțiau strâmtorate în fața lui și-l strângeau de gât cu ceremoniile ce-i făceau. Dulceața obligată cu apă rece, cafeluța, scusele neincetate, că e deranjată casa și că copiii sunt neastâmpărați și murdari, — toate-l făceau să între cu un fel de frică în casa noastră și să se simtă ușurat când pleacă. Luă, ce-i drept, și dulceața, și apa, și cafeluța, căci era chestiune de bunăcuviință să nu le refuze, dar le luă cum lei otrava, căci era dușman al tuturor dulceturilor, apa o bea cu multă măsură, iar

Lupta pentru votul universal.

Nemții din Bănat pentru votul universal.

În »Sieb.-D.-Tagblatt« dnul Victor Orendi-Hommenau din Timișoara publică o corespondență despre atitudinea șvabilor față cu votul plural. Sașii sunt singurul popor cărui proiectul lui Andrassy poate să aducă un folos.

Printre șvabi el a făcut adevărate minuni. Ceeace n'au izbutit să facă nici cei mai distinși bărbați ai noștri, a făcut proiectul acesta: unirea românilor cu șvabii din Bănat. Aici autorul descrie adunarea dela Torac unde șvabii și românii s'au adunat pentru a protesta în unanimitate contra votului plural. Spune că a fost surprins auzind pe sătenii germani cum l-au întâmpinat cu strigăte: »Trăiască Orendi« și »Trăiască votul universal«, o dovadă că ideile partidului național german au pătruns în popor fără ca cineva să-l fi »afîțat«.

Partidul național german a lansat un manifest iscălit de șeful lui, Dr. Ludwig Kremling, în care să declare cu toată hotărârea împotriva dreptului de vot plural. În zilele acestea partidul va organiza în număr oarecunde comune germane din Bănat adunări de protestare. În sfârșit să urmează tratative pentru ca germanii să între în anticoaliția votului universal. Dl Orendi spune însă că nu este încă oportun de-a trada amănuntele acestei acțiuni.

Ungurii împotriva votului plural.

Partidul democraților din Budapesta a hotărât să convoace adunări împotriva votului plural. Să pare că nu socialiștii numai dar și partidele burgheze să mișcă împotriva votului plural. Socialiștii încă au ținut în capitală cinci adu-

cafeluțe luă numai două pe zi, una dimineața, după plimbare, iar alta seara după masă. Pe copii îi vedeă apoi mai bucuroși grămadă decât unul după altul.

»Lasă, doamnă! — zise el odată. — Copiii au farmec numai când se sbeșuesc, țipă, se tăvălesc pe jos, răstoarnă tot ce le cade în cale, ca să resune casa de dânsii«.

»Zici așa, — întâmpină Alina, — fiindcă lești prea binevoitor«.

»Nu, doamnă, — întâmpină el par'că îndușat. — Mie-mi sunt foarte dragi copiii«.

»O zici fiindcă nu-l ai, stăruie Alina«.

»Ba fiindcă știu, că nici n'o să-l am, — grăi dânsul, — imi sunt dragi ai altora«.

»Ce vorbă e aceasta, Spirule, — interveni eu. Ți-ai uitat vorba despre prima datorie a omului și a cetățeanului!«

»Ba tocmai că n'am uitat-o! — întâmpină el. — Dacă n'am făcut-o când se cuvenia, nu mai pot s'o fac. — M'am împietrit, mă știu, c'am avut totdeauna multe tabieturi: am ajuns să am și mai multe și să țin morțiș la ele. Nu mai pot eu să-mi schimb rostul vieții și să mă supun vreunei alte voințe«.

»O să se supună ea!« — grăi Alina. Spiru ridică degetul.

»Nu, doamnă! — răspunse el. — Mă știu pe mine însu-mi: orișicât de greu mi-ar fi să mă lapăd de deprinderile mele, încă mai greu mi-ar fi să o văd pe ea făcându-și silă. Să stau acasă când ași voi să ies la plimbare? să ies când nu vreau? să fac vizite? să țin în toate amănuntele vieții mele seamă de alții? — Nu se poate, dnă, — nu se mai poate!« (Va urma.)

nări de protestare. Ziarul »Népszava« face apel către muncitorimea din Budapesta să se pregătească spre a face o mare manifestație pe străde în preseara deschiderii camerei.

Reforma electorală.

După știri autentice, contele Andrassy, ministrul de interne, în curând se va prezenta în sinul partidului constituțional pentru a informa mai pe larg asupra proiectului de lege a reformei electorale. După toate probabilitățile proiectul va fi depus în parlament în partea întâia a lunii Noemvrie.

Delegațiunile.

Delegațiunea ungară.

În ședința sa plenară de Joi, delegațiunea ungară a continuat desbaterile bugetului marinei, isprăvind cu discuția în general.

Președintele, contele Zichy, deschide ședința la orele 11. Înainte de a se intra în ordinea zilei, delegatul Babici-Gjalski Lyuba interpelează pe ministrul de războiu în chestiunea prigonirilor ce se pun la cale împotriva sârbilor din Croația. Cere ca ministrul să împiedice ingerența forurilor militare în cercetarea pornită. În locul ministrului, care e absent, răspunde generalul Hoffmann, zicând că guvernul armatei nu cunoaște chestiunea decât din ziare, forurile militare nu se pot amesteca într'o afacere ce cade înafară de competența lor.

Raportorul Okolcsányi, arată că alimentația soldaților s'a îmbunătățit. Dela 1902 au tot sporit cheltuielile alimentației, ajungându se acum la limita extremă. Delegatul Szemere urgencează construirea de balane și de mașini de sburat. Constată că guvernul armatei nu introduce cu ceririle moderne ale tehnicii. Delegatul Szabó cere și pe seama tob șarilor puști. Speră să se introducă culmele ambulante. Atinge apoi dezlăderatele unguerești, nădăjduind împlinirea lor cât mai apropiată. Paște murgule! Vorbesc apoi Bakonyi și părintele Molnár. Molnár vorbește despre spiritul ireligios ce se încuibă în armată de odată cu învățăturile otrăvite ale socialismului; zice că în școalele miitare să se primească numai tineri avuți.

Contele Nicolae Zichy așteaptă declarații liniștitoare din partea ministrului de războiu cu privire la starea spiritelor în Serbia. Întrebă că trupele dela frontăriile sârbești sunt îndeajuns de întărite? Îi răspunde generalul Hoffman, declarând că guvernul armatei e conștiu de datoria sa de a apăra interesele dinastiei și ale monarhiei. Armata și-a împlinit și până acuma datoria cu eredință, nedumeririle sunt neîntemeiate. E autorizat să desmintă svonul că s'ar fi sporit trupele la granițele de către Serbia, precum și declarația în acest sens atribuită baronului de Aehrenthal. Guvernul armatei se va îngriji în caz de lipsă de siguranța hotarelor țării, dar până azi încă n'a fost nevoie de măsuri extraordinare. Delegatul Eitner vorbește despre dorințele ce nutrește »națiunea« față de armată, dorințe de cari guvernele ce s'au perândat nu țin seamă, — deci respinge bugetul.

Desbaterea pe paragrafi se va începe Vineri, la orele 4.

Delegațiunea austriacă.

Secția militară a delegațiunii austriace, în ședința sa de ieri, a discutat de asemenea bugetul marinei.

Întrebat de raportorul secțiunii comandantul marinei, dl Montecuccoli, a declarat că în chestiunea pavilionanelor nu poate da deslușiri, neprimind dela guvernele cărora s'a adresat, încă înainte cu trei ani, nici un răspuns. Cere credite noi pentru construirea mai multor torpiloare.

Prin folosirea cremei Ideal ajungem să avem o față curată, fragedă, catifelată și fină! De aceea vă rugăm ca la comandă să ne scrieți precis dacă fața e grasă sau uscată.

Se capătă numai la însuși fabricantul:
KUDAR LAJOS — Szent László, gyógyszerész — Makó Ujváros —

Arată că cheltuielile marinei sporesc an de an, și totuși n'am atins încă nivelul marinelor altor state. Pentru apărarea părților litorale în vreme de războiu e de neprețuită însemnătate o marină puternică. Delegatul Exner prezintă un proiect de rezoluție pentru înființarea unei stațiuni de experiențe. Mai vorbesc delegații: Latour, Schumaier, Petelenz, Korosek și Stanek. Secțiunea votează apoi bugetul, precum și proiectul delegatului Exner.

Secțiunea externă a ținut de asemenea ședință Joi. Raportorul Baquehem a prezentat și bugetul provinciilor ocupate. Delegatul Kramarç cere dela ministrul de externe lămuriri despre schimbările intervenite în situația externă dela expozeu încoace. La ordinea zilei urmează creditele provinciilor ocupate. Baronul de Burian, ministrul finanțelor comune, declară că proiectul de lege indicat în proclamație va fi în curând gata. Că anexarea s'a făcut la timp potrivit, dovedește liniștea cu care a fost primită de către poporul din Bosnia.

Baronul de Aehrenthal, vorbind despre situația externă declară că în chestiunea anexării și a evacuării sangeacului negocierile cu Turcia sunt în curgere. Guvernele europene se ocupă cu ideea unei conferențe internaționale, dar chestiunea e încă în stadiul începutului; atitudinea noastră față de conferență e îndeobște cunoscută. Mișcarea de boicotare ce s'a pornit la Constantinopol împotriva noastră, în urma intervenției ministrului nostru plenipotențiar pe lângă guvernul turc, a încetat. Dl ministru nădăjduiește că curentul anti-austro-ungar din Serbia va încetă încurând. Ambasadorul nostru a sosit azi la Belgrad și nădăjduim să putem menține atitudinea noastră de până acuma față de Serbia și pe mai departe.

Raportorul Sustercici vorbește despre situația Bosniei; aspirațiunile ungarilor nu sunt îndreptățite, deoarece cele cuprinse în jurământul regelui Ungariei, privesc numai Ungaria și pe regele ungar, și nu obligă pe împăratul Austriei. Drepturile istorice ades accentuate de unguri sunt vorbe în vânt. La anul 1370 Bosnia a devenit regat independent, iar dela 1463 a ajuns sub stăpânirea turcească. Ungurii n'au mai multe drepturi la Bosnia decât croații; austriacii sunt ei stăpâni azi în Bosnia și nici că le trece prin gând să iasă de acolo.

Wolf cere deslușiri cu privire la reformele constituționale ce se vor introduce în Bosnia. Contele Latour spune, că Bosnia ar fi potrivit să formeze un teren unitar cu Dalmația în privința economică și în privința comunicației. Mai vorbesc delegații Baernreither, Redlich și Schwegel. Discuția s'a amânat pe Vineri.

Din străinătate.

Sedință furtunoasă în camera Franceză. Se telegrafiază din Paris: Camera abordează discuțiunea bugetului pe 1909. Discuțiunea generală este închisă. În urmă Camera ia în cercetare bugetul justiției și interpelarea lui Bietry cu privire la art. 445 din codul instrucțiunii criminale. Oratorul afirmă că țara este turburată de revelațiile oarecărui ziar în această privință. (Strigătele la extrema stângă și la stânga fac ca vocea oratorului să nu se mai audă). Bietry zice că trădarea Casației este stabilită și felicită pe promotorii campaniei cari au relevat-o. (Aplauze la dreapta, invective la stânga). Bietry termină cerând guvernului să urmărească pe acuzatorii magistraților; el însuși este gata de a părta imunitatea sa parlamentară. (Noui aplauze, noi protestări.)

Ministrul Briand răspunzând zice că se încearcă a se crea o legendă de falș pentru a se redeschide o afacere deja terminată în condițiuni cari fac onoare magistraților. (Aplauze). Briand zice că magistrații dela Casație sunt mai presus de atacurile unor demenți atinși de alienațiune mi-

— 1 borcan de cremă Ideal 1 cor. — Pudra Ideal 1 cor. Săpun Ideal 70 gr.

Comandele prin postă se satisfac repede și punctual.

Preparatele medicale și chimice au fost premiate în expoziția internațională din 1879 cu medalia de aur, cu creștea de mare franceză și cu diploma de distincție.

Toate damele se facideal de frumoase prin efectul bun al

CREMEI MAKOI-IDEAL

care adeverește nenumăratele crisori de mulțumită.

Face să dispară roșafa feței, piștrulle, petele de ficat și toate necurătenile pielii.

Prin această campanie naționalismul rău leilor își probează nepuțința. (Aplause la stânga, șopot la dreapta) Dacă cine-va trebuie pus la zădărnici nu va fi președintele Ballot Beaudry. Magistrății Casației au interpretat în afavore a Dreyfus art. 445 ca și în celelalte cazuri. Adversarii lui Dreyfus au făcut un falș. Violența campaniei mărește popularitatea Casației. (Aplause).

Bietry, răspunzând, zice că ministrul s'a făcut șocatul unui trădător. (Toate băncile din stânga învescitez pe orator. Se aplică oratorului cenzura). Bietry continuând tratează pe magistrății la Casație de falșificatori și de prevaricatori.

Camera consultată de președinte votează eschivarea temporară a lui Bietry, care refuză să părăsească tribuna. Ședința este suspendată în mijlocul unei vii agitațiuni. La redeschiderea ședinței se restabilește ordinea și se votează cu 436 de voturi contra 47 o ordine de zi prin care se respinge odioasa campanie de injurii în contra magistrăților Casației și se aprobă declarațiile guvernului.

Se începe în urmă discuțiunea bugetului justiției și se adoptă toate capitolele justiției și cul-telor.

În urmă, ședința este ridicată.

Griza orientală.

Misiunea viitoare conferințe europene.

O notă a »Agenției Havas« spune că dl Iswolski a plecat dela Paris mergând la Berlin și apoi la Petersburg. Sferile autorizate afirmă că Iswolski a stabilit la Londra și la Paris un acord complet de vederi între Rusia, Anglia și Franța, cu privire la misiunea viitoare conferințe.

La Berlin va trebui să stabilească același acord cu Germania, deoarece un acord al tuturor puterilor este neapărat înainte de convocare. Venirea de a doua a lui Iswolski la Paris va contribui să dea o turnură mai favorabilă afacerilor balcanice și a permis lui Iswolski să coopereze în persoană la acțiunea pacifică a cabinetului francez, care este pe deplin aprobată de Rusia.

Asigurări de pace.

Constantinopol. Ministrul de externe răspunzând unui întrebări privitoare la ședința consiliului de miniștri ținută ieri seara a declarat că consiliul a deliberat asupra programului conferinței dar că nu a luat o decizie definitivă. Un proiect de răspuns al Porții se află în redacție și azi va fi sfârșit probabil. Ministrul a declarat că deja de două zile aude despre negocieri directe cu Bulgaria și despre sosirea dlui Dimitrov dar nu posedă nimic oficial. Încrederea Porții în pace pare a continua, Poarta fiind avizată că și celelalte Puteri au făcut demersuri la S. S. și au primit asigurări. De asemenea comisarul turc din Sofia și comitetul junilor turci au primit asigurare în această privință. Poarta declară că măsurile militare de până acum nu sunt anormale. Reînnoirea artileriei și completarea depozitelor de munițiuni sunt decise deja de câțiva ani. Convocarea nizamilor nu are de scop decât sporirea efectivelor trupelor de linie iar aceea a redițiilor este în vederea exercițiilor. Nu se poate deci vorbi despre mobilizare. Această părere este împărtășită de ambasade.

Dimitrov Stoianovici și ceilalți delegați bulgari au sosit azi și au avut întrevederi cu marele vizir și cu ministrul de externe.

Căile ferate orientale.

Se asigură că guvernul bulgar, care chiar de curând nu a voit a recunoaște dreptul de proprietate al Turciei pe liniile din Rumelia de răsarit, este gata să negocieze în același timp și despre răscumpărarea dreptului de exploatare și a dreptului de proprietate, sau cu societatea de cale ferată sau cu guvernul din Constantinopol.

Guvernul va cere consimțământul Porții în această privință și speră că îl va primi în curând.

Guvernul a primit felicitări din partea guvernului muntegrecan cu ocaziunea proclamării regalului.

Confirmarea mobilizărilor turcești.

Constantinopol. Răspunzând întrebărilor ce i-s'au făcut de diplomație, marele vizir a confirmat pregătirile militare, motivându-le însă ca operațiuni de manevre. Cercurile Porții cred azi cu mai multă convingere că pacea va fi menținută. Aceasta s'ar dator demersurilor Angliei și Franței la Sofia.

Conferința bulgaro-turcă.

Sofia. S'a ajuns la un deplin acord cu privire la chestiunile în litigiu între delegații comitetului central tinar turc și comitetul federal. Un protocol comun, insistând asupra necesității de a se evita războiul turco-bulgar, a fost iscălit. Prin trăsul guvernului celor două țări sunt invitate a trimite delegați însărcinați a găsi formula pentru aplanarea diferendului.

Protocolul a fost remis ieri guvernului bulgar iar astăzi va fi publicat la Sofia, Constantinopol și Salonic.

Ziarele spun că delegații tineri turci ar fi declarat în cursul deliberărilor cu comitetul federal, că Poarta va recunoaște și va executa angajamentele luate aci.

În cercurile oficiale se asigură că un delegat al guvernului bulgar a plecat incognito la Constantinopol spre a negocia asupra chestiunilor pendente cu cercurile turci dirigitoare.

Sobrania a fost convocată pe ziua de 28 Oct. în sesiune ordinară.

Programul viitoare conferințe europene.

Londra. Agenția Reuter află că programul care va servi eventual de bază deliberărilor conferinței este actualmente obiectul discuțiilor și cercetărilor marilor puteri; Italia a și aderat la acel program.

Agenția Reuter mai este autorizată a declara că nici chestiunea Dardanelelor nici anexarea Cretei nu vor fi supuse conferinței dar vor fi tranșate conform cu dorințele Turciei.

În fine Agenția Reuter află că reprezentantul bulgar la Londra a informat guvernul englez că este oficial însărcinat de guvernul său să dea asigurări pozitive și categorice că Bulgaria va face tot posibilul spre a evita un războiu cu Turcia.

NOUTĂȚI.

ARAD, 23 Octomvrie n. 1908.

— **Vremea s'a schimbat de ieri, din frig și vânt cum fusese, de azi dimineață o ploaie abondantă cade, ceea ce va face foarte bine sămănăturilor. Din România primim știrea că și acolo plouă de mai multe zile.**

— **Atentat asupra dlui Goga.** „L'Indépendance Roumaine“ primește despre atentatul încercat asupra dlui Goga informația că — după părerea publicului din Sibiu — făptuitorii necunoscuți ar fi fost niște jandarmi, dintre cei cari luaseră parte la adunarea din Rășinar.

— **Panamistii din Budapesta.** Abia s'au calmat valurile cauzate de afacerea Latkócy și s'a descoperit o altă serie de furtișaguri și mituiri, de astădată la serviciul de apă al capitalei. Vinovatul principal este directorul Kajlinger Mihály despre care s'a dovedit deja că primea mite sub titlul de dar în sumă de 18000 și 28000 coroane. Cercetarea o face Sándor László căpitan de poliție.

— **Rugarea ciangăilor din Bucovina.** Ciangăii din comuna Andrásfalva (Bucovina) au cerut zilele acestea capitalei Budapesta ca să li-se trimită un steag treicolor unguresc. Capitala le-a împlinit dorința iar ziarele ungurești sunt însuflețite de aceasta. E frumos simțul iubirii de patrie al ciangăilor, nu-i vorbă. Dar, dacă și noi românii am cere din România să ni-să trimită steagul nostru treicolor, ziarele ungurești ar vărsa foc și ar striga în gura mare la „trădare“! Căci așa-s ciudățeniile mentalității șoviniste.

— **Desființarea cancelariei bosniace din Budapesta.** De vre-un an și jumătate bosniicii și herțegovinenii aveau cancelarie permanentă la hotelul „Continental“ din Budapesta. Scopul acestei cancelarii mohamedane eră să caute legături cu șefii partidelor politice maghiare, — îndeosebi cu partidul independent. În fața situațiunii schimbate, dar mai ales că s'au convins despre zădărnicia de a putea lucra cu ungurii, mohamedanii de națiune sârbească, au desființat cancelaria. E caracteristic să facă acest lucru tocmai atunci când ungurii accentuează mai tare dreptul loc la anexarea Bosniei și Herțegovinei.

— **Baritonul Nicole Corfescu,** cântă de mai multă vreme în Constantinopol unde Uniunea Franceză l-a primit cu mare entuziasm și a ceretat toate concertele aranjate de dl Corfescu. Primim ziarul „La Turquie“ de Sâmbăta trecută, care aduce un lung raport despre ultimul concert dat de dl Corfescu. Jurnalul francez îl laudă foarte mult spunând că d-sa a încântat publicul atât prin felul cum cântă, cât și prin atitudinea din fața publicului. Zice că e un cântăreț talentat, având o voce de bariton clară și puternică și întreg repertoarul l-a executat cu o căldură care denotă o bună școală. D-sa a cântat „Du bist die Ruh“ de Schubert, din „Lacmé“ de Leo Delibes, din „Balul mascat“ Verdi, din opera „Herodiada“, „Givconda“, „Tannhäuser“ și „Regele de Lahore“, toate cu atâta forță, căldură și pricepere încât publicul entuziasmat i-a făcut cele mai călduroase ovațiuni. D-sa a fost acompaniat de pianistul curții regale din București, dl T. Fuchs.

— **Un atlet ungar bătut.** În ciroul Sidoli, care acum se află în București, alaltăieri s'au luptat atleții Padubny (rus) și Czája (ungur). Czája s'a folosit de apucături neiertate, dar cu toate acestea a fost învins. Infuriat a început a-l lovi cu pumnii pe Padubny. Publicul, iritat de apucăturile neiertate, a alergat pe arenă bătându-l pe Czája cu bătele și lovindu-l cu pumnii. Poliția a intervenit potolind lumea dar a oprit pe Czája de a mai pași pe arenă.

— **Boicotarea industriei maghiare.** De când cu anexarea Bosniei și Herțegovinei în Turcia s'a pornit curent anti-maghiar. Marele case comerciale și industriale din Constantinopol întrerup legăturile de până acum. Astfel reuniunea industrială maghiară a primit următoarea adresă:

Constantinopol, 16 Oct. 1908.

Domnii mei,

Revoltați de brutalitatea cu care guvernul dv. tratează contractele internaționale, întrerupem orice legătură cu țara d-voastră și toate comenziile de până acum le denunțăm prin aceasta.

Mehmed Caracah.

În cercurile industriale maghiare a produs multe îngrijorări adresele de felul acesta care devin tot mai dese. Industriații maghiari s'au adresat conjuratului și e probabil că se vor naște o mulțime de procese.

— **Intrecerea de baloane în Germania.** »Nat. Zeitung« dă o hartă a drumurilor făcute de cele 23 de baloane ce au luat parte la întrecerea dela 11 Octomvrie st. n. Au plecat dela Schmar-

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cetit aceste anunțuri.

gendorf, lângă Potsdam (Berlin). Unul a făcut numai 2 km., »Helveția«, 1200 km., a debarcat pe uscat în Norvegia și a câștigat premiul. »Busley«, balon german, a făcut 1110 km., dar a căzut în apă.

— **Academia franceză.** — În ședința de Joi a Academiei franceze prezidată de dl Albert Vandal asistat de domniile Hanotaux și Thureau-Dangin, secretar perpetuu, s'a citit scrisoarea d-lui Georges de Breville, publicist, care declară că își pune candidatura la fotoliul lui Gaston Boissier.

Această nouă candidatură modifică după cum urmează lista candidaților la fotoliurile actualmente vacante.

La fotoliul lui Gebhard d-nii: general Bonnal, R. Poincaré și G. Schlumberger.

La fotoliul lui L. Halevy d-nii: E. Briens A. Capus și G. de Porto-Riche.

La fotoliul lui F. Coppée d-nii: E. Haraucourt, Charles de Pomairols, A. Dorchain Ernest, Daudet și Jean Aicard.

La fotoliul lui Gaston Boissier d-nii: Stephen Liegeard, R. Doumic, Gustave Schlumberger, Jean Aicard și Georges de Breville.

Academia franceză n'a hotărât încă nimic privitor la data recepțiunii celor trei nou membrii aleși de curând și la alegerile pentru cele patru fotoliuri vacante.

— **Clădire uriașe cu debarcader pentru baloane și aero-plane.** Arhitectul Gui King din Philadelphia (Statele-Unite), văzând că ziua când vom putea călători în văzduh se apropie, după cum călătorim pe șosele cu automobilele, a luat o hotărâre foarte înțeleaptă. La clădirea cu zeci de catiri ce face, a construit pe acoperiș o platformă lungă de o sută și lată de o sută de metri. Vor putea deci să-și aibă aci adăposturile trebuitoare atât baloanele cât și aeroplanelle.

— **Avorturile.** La Paris s'a ținut decurând un congres de obstetrică, Printre moțiunile votate — sunt și la aceste întruniri științifice „moțiuni“, — cea mai însemnată este cea privitoare la „avortarea criminală“, care a ajuns o adevărată plagă ce se întinde tot mai mult prin orașele mari din toate țările, cu atât mai mult cu cât crima aceasta găsește apărători până și în literatură, teatru, și chiar în unele scrieri medicale.

Congresul afirmă că statisticele tuturor ginecologilor sunt foarte alarmante, în această privință. În avorturile provocate s'a observat un fapt nediscutat: de foarte multe ori se întâmplă accidente de cea mai mare gravitate, ori câte precauțiuni s'ar lua, și ori care ar fi tehnica întrebuintată.

Prin urmare este cu desăvârșire greșită credința că dacă avortul ar fi provocat de un medic, prin asta e mai puțin primejdios.

Tot statisticele mai spun că, în marea majoritate a cazurilor, femeile cari avortează rămân bolnave pentru multă vreme; în 2/3 din cazuri, boli foarte grave pun în primejdie viața femeilor, cari nu mai pot lucra luni întregi, ba chiar și ani. Cele cari nu sunt ucise, rămân infirme.

Din toate aceste constatări, făcute de cel mai mari savanți în arta obstetricală, reiese învederat că avortul este incomparabil mai primejdios decât nașterea normală, la termen.

S'a constatat, — și câte cazuri au rămas necunoscute statisticianilor! — că a treia parte din copiii cari ar trebui să se nască, sunt astfel distruși. Societatea obstetricală din Franța a hotărât înființarea unui comitet internațional permanent, spre a se căuta și a se studia măsurile ce sunt de propus puterilor publice, față de această stare de lucruri îngrijitoare.

La noi situația, în orașe, nu e mai bună. Un proces judecat de curând în fața juraților din Ilfov, a arătat tuturor cât de răspândite din nenorocire sunt aceste indeletniciri criminale, în oate clasele societății noastre. De aceea, iniția-

tiva luată de savanții francezi ne interesează de aproape și pe noi.

— **Rudyard Kipling despre doctori.** Cel mai vestit romanțier și poet englez zice în cuvântarea lui din urmă la deschiderea clinice de la spitalul Middlesex în Londra: »Omenirea se împarte în doctori și bolnavi. Toți bolnavii sunt mincinoși de frunte, cât e vorba de suferințele lor. Bolnavul scoate pe doctor ca luptător în locu-i. Vrea să fie între el și boli cât mai mulți apărători bine pregătiți. Moartea învinge la urmă, dar datorită doctorilor e să ne scoată condiții cât mai onorabile dela ea, după ce vor târăgăni-o cât mai îndelung și silind-o să poarte războiul cât mai cu metode civilizate. Lumea a hotărât de mult că doctorul nu trebuie să aibă ceasuri hotărâte de muncă și că îl poate scula dela masă, din pat, abia de i-se îngăduie și lui să fie bolnav. La toate nenorocirile, holeră, ciumă, tot felul de epidemii războiaie, doctorii trebuie să fie în frunte și la locul primejdiei. E lege că trebuie să mântuiți pe alții. Nu e să vă mântuiți pe voi înșivă. Cu alte cuvinte: *sunteți o clasă privilegiată.*«

— **Cele mai bune Stradivarius din lume.** Muzicantul englez G. I. Oldham mort în 1907 posedă 4 Stradivarius cele mai bune din lume. Defunctul amator a lăsat una statului, în cazul când nu s'ar prezenta un amator care să dea pentru dânsa 75.000 lei. Această vioară a fost fabricată în 1690 iar în 1764 fû vândută cu 1000 de lei. La 1888 a fost cumpărată pe prețul de 25.000 lei. O altă vioară pe care Oldham a lăsat-o lui „British Muzeum“ a fost fabricată în 1722 la 1836 prețul ei se urcase la 4000 de lei, iar după câțiva ani a ajuns la 25.000 lei.

În afară de aceste patru violi Oldham mai avea un violoncel din 1700 — o raritate. Numai curtea spaniolă posedă unul la fel. Toate ziarele care povestesc cele de mai sus regretă că aceste instrumente stau în muzeu în loc să facă deliciul acelor cari doresc să audă o muzică fină.

— **Memoriile lui Loie Fuller.** Loie Fuller celebra dansatoare și-a publicat de curând memoriile sale sub titlul: »Cincisprezece ani din viața mea«. Prefața e scrisă de Anatole France care se arată entuziasmat față de această admirabilă artistă. A. France a descoperit într'ânsa o fină inteligență și o admirabilă concepție asupra artei. Subiectul favorit al conversațiilor sale — spune celebrul romanțier francez — e divinitatea. Profund religioasă Loie Fuller ar fi devenit o savantă dacă în ea nu învingea artista. Ce fericire să o cunoști! »Voi admirați de departe, în somn — termină A. France — o figură eterică asemenea în grație acelor dansatoare din Pompei acoperite de un văl ușor cari se văd în picturi, și într-o bună zi vă întâlniți cu această apariție în viața reală și nu bănuiți că sub haina ei ușoară, vaporosă se ascunde o ființă plină de spirit cu o inimă caldă, un suflet puțin cam mistic, filozofic, religios și atât de nobil.«

Economie.

Convenția comercială cu Austro-Ungaria. După cum se anunță din Viena, tratativele privitoare la încheierea convenției comerciale dintre România și Austro-Ungaria au început zilele acestea.

Din partea austro-ungară se observă oarecare grabă, de a se ajunge cât mai curând la o înțelegere cu noi, cu atât mai mult, că interesele industriale austriace, din cauza boicotării mărfurilor în țările balcanice și în Turcia, se găsesc foarte periclitate, în cât delegații austro-ungari au mare teamă, ca să nu pierdă și târgul românesc.

Ziarul »Neue Freie Presse« se face ecoul dorințelor cercurilor industriale austro-ungare, când

pledează pentru grabnica încheiere a convenției, prin următoarele puțin optimiste preziceri: »Cu privire la faptul, că situația politică actuală în general, e nesigură, domină în ambele părți convingerea, că foarte strânsa prietenie dintre Austro-Ungaria și România, după cum a reținat-o de curând baronul de Aehrenthal în delegațiunea austriacă, va contribui să se urgenceze tratativele, trecându-se peste multe greutăți serioase.

Firește, admit și delegații români, că față de tendințele agrare ce se manifestă la fel cu putere dintr-o parte și alta, tratativele vor întâmpina multe piedici. Totuși există în ambele părți convingerea, că încheierea tratatului comercial, cu cât se va face mai curând, va fi spre cel mai mare folos al ambelor țări.

Iar din sorginte bucureșteană autorizată, ziarul vienez primește știrea, că guvernul român a dat delegaților săi instrucțiuni severe, de a stăruie la obținerea concesiunilor, în ce privește pretențiunile principale, pe cari România le ridică relativ la încheierea unei convenții veterinare, precum și relativ la importul de vite, în special importarea râmătorilor, ceace ar putea agrava, prin urmare, înțelegerea.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 22 Octomvrie 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Grâu pe Oct. 1908 (100 klg.)	23 90	23 92
Săcară pe Oct.	19 80	19 82
Cucuruz pe Malu	15 10	15 12
Ovăș pe Oct.	17 08	17 10

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu nou

De Tisa — — — —	23 K.	45—24 K.	95 %
Din comitatul Albei — —	23	» 25—24	» 50
De Pesta — — — —	23	» 25—24	» 50
Bănățenesc — — — —	23	» 35—24	» 95
De Bacica — — — —	23	» 35—24	» 80
Săcară — — — —	19	» 60—19	» 75
Orzul de nutreț, cvalit. I.	15	» 85—16	» —
» de cvalitatea II.	15	» 50—15	» 75
Ovăș de » I.	16	» 75—16	» 05
» » » II.	16	» 35—16	» 65
Cucuruz vechiu — —	17	» 70—18	» —

BIBLIOGRAFIE.

Noua revistă română de sub direcțiunea dlui Rădulescu-Motru profesor la universitatea din București, care va apare la 12 Octomvrie, va avea și următoarele articole în interesantul său sumar: A. D. Xenopol: Situația în statele balcanice. Rădulescu Motru: Tirania politică și opinia publică. Țigara-Samurcaș: Arta la români. Mișcarea literară și științifică. Un articol de un fruntaș liberal în chestia magistraturii.

Noua revistă română și-a asigurat colaborarea dlui Sanielevici, care în numărul 2 al acestei reviste va publica un articol: Psihologia oamenilor cu părul roșu.

Poșta Redacției.

Văd. P. de P. Beiuș. Carte de bucate parte I. și II. de Zotti Hodoș să găsește la librăria arhidiecezană în Caransebeș (Karánsebes).

Poșta Administrației.

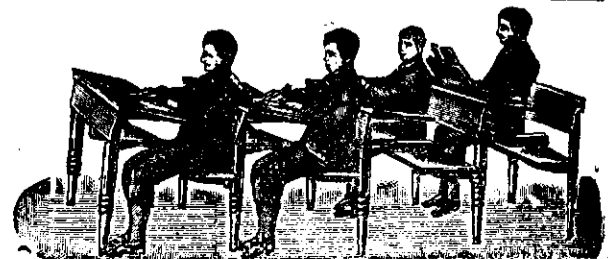
Petru Petrângenariu, Zlatna. Am primit 12 cor. ca abonament pe sem. II. 1908.

Redactor responsabil Constantin Savu.
Editor proprietar George Nichin.

Bănci de școală
Mobile de școală
Mobilă modernă de birouri
și fabricare de instrumente gimnastice.

Catalog de prețuri gratuit și porto franco.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARA

1907. 6 Octombrie.	ACTIV	1908. 27 Septembrie. 4 Octombrie.
141205004	100200004 Reserva metalică Aur. 90573710	128089471 127873710
393105	41005000 „ Trate Aur 37300000	390035 397564
83268601	Argint și diverse monete	71371298 71948997
16109900	Portofoliu Român și Străin	31651335 34045265
20708654	*) Impr. contra ef. publice 16818600	11999924 11999924
11999924	„ „ „ In cont curent 17226665	15465553 15465553
15806084	Fonduri publice	3201621 3201621
3253121	Efectele fondului de rezervă	5955652 5955686
5917915	„ „ amortisarea imob. și material	700712 700842
639874	Imobili	442740 539000
548030	Mobilier și Mașini de Imprimerie	107512784 104077759
105179549	Cheltueli de Administrație	— —
—	Deposite libere	26901121 28319220
34951981	„ „ & provizoriu	30885382 26843742
26819767	Compturi curinți	434567628 431368883
466801509	Compturi de valori	— —
—	PASIV	12000000 12000000
12000000	Capital	24963687 24963687
23086843	Fond de rezervă	3764514 3764514
3504226	Fondul amortisării imobilelor și material	283171180 283311250
319742490	Bilete de Bancă în circulație	2190642 2190642
2077070	Billete de Bancă în circulație	964821 1061031
1211331	Profituri și pierderi	— —
—	Dobânzi și beneficii diverse	107512784 104077759
—	Compturi curinți	434567628 431368883
105179549	„ „ „ & provizoriu	— —
466801509	Deposite de retras	— —
—	Deposite de retras	— —

Scomptul 5%. *) Dobânda 5 1/2%

In Sibiu (Nagyszeben).

Vanele de baie Stuchlich

O piesă e numai cu 40 de cor.

Incălzește în 3/4 de oră 150 de litri de apă, pentru care consumă ca combustibil numai 10 fileri de cărbuni de lemn.

O vană de neîncălzit numai 24 cor.

Lungimea fundului vanei 122 cm.

:: :: Înălțimea de 60 cm. :: ::

Comandele se efectuează imediat și se trimit cu rambursă.

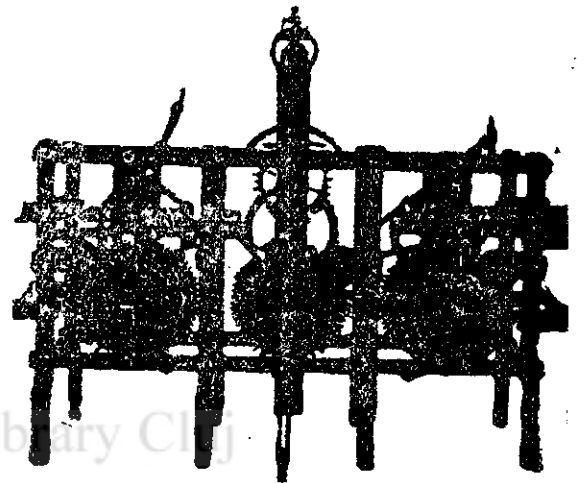
Gustav Stuchlich

Entengasse 17. HERMANSTADT. Saggasse 15

MEZEY DEZSO, clasoriar de turnari.

ORADEA-MARE, str. Szent János nr. 320.

Am onoare a atrage atențiunea on. public asupra atelierului meu de clasornice de turnari unde se fabrică clasornice excelente al căror mecanism a fost premiat la mai multe expoziții, cu roatele principale făcute din metal roșu, cu fuse separate mobile, cari înlesnesc tragerea clasornicului și sârma care ține greutatea e din fer țincuit provăzută cu suluri de fer și cu șuruburi cari regulează pendula. Mă angajez a arangea clasornice de turnare, pe lângă garanție și rezponzabilitate, despre mergerea exactă a clasornicelor garantez.

Fabricația cea mai bună de

PIELE

și de tălpi, fabricația proprie de partea de sus a ghetelor, în asortimentul cel mai mare, cu toată scumpetea se găsesc cu prețurile cele mai ieftine în magazinul de pele al lui

Gyöngy Sándor
BUDAPEST III., Tavasz u. 1

Distins cu diploma de recunoștință :: în anul 1904. ::

Catalogul ilustrat a prețurilor gratuit.

Casa de păstrare în Dezna

societate pe acții.

va începe activitatea în 25 Octombrie 1908.

Se ocupă cu toate afacerile de bancă, în special:

Primește depuneri spre fructificare cu condițiuni favorabile, acoardă împrumuturi obligatori cu giranți, împrumuturi pe valabilare, împrumuturi pe cambii cu acoperire ipotecară și escomptează cambii cu 1-3 subscrieri.

DIRECȚIUNEA.

CONCURS

în Cugir (Kudzsir) com. Hunyad se scrie concurs pentru ocuparea unui post de învățător-învățătoare la școala comunală, cu termenul de concurs 25 Noembrie st. n. cu următoarele emolumente:

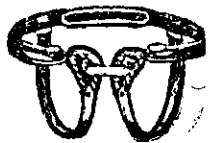
Salar fundamental 800 cor.
Cvintvianele recerute.
Locuință în natură ori 100 cor.
1/4 jug. grădină și relut de grădină 30 cor. 3 stângini lemne de fag.

Ceice doresc să ocupe acest post, să-și înainteze rugărilor provăzute cu toate documentele la scaunul școlar comunal.

De competat numai indivizi de religiea greco-cat. pot competi, și vor fi preferili cântăreții și ceice posed vre-un instrument muzical.

Cugir, la 22 Octombrie 1908.

Direcțiunea școlaei comunale.

Zénithul de gumă

deja după câteva zile s'a dovedit prin mil de scrisori de recunoștință dovedește că

specialitățile (preservative)

pentru dame și domni, inventate sub numele Zenith sunt cele mai de încredere, nu strică sănătatea, ceea ce eră defectul celor de până acum.

Prețul: 1 duzină de Zénith pentru domni 8 cor., 1 bucată Zénith pentru dame 7 cor.

La comandă vă rugăm să fiți atenți la numele Zénith, căci numai atunci e veritabil, dacă e provăzută cu marca Zénith. — Se trimite în străinătate și în țară pe lângă cea mai mare discreție, recom. și cu rambursă.

Agentura principală în Ungaria:

DEUTSCH IZIDOR

magazin de instrumente medicale și pentru îngrijirea bolnavilor.

Szabadka, Kossuth-u.

Oltoiori de struguri

expediază, garantând de soi: asortiment bogat, care de ani e recunoscut de primii și cei mai trainici:

Küküllőmenti első szőlőoltvány-telep

proprietar: **Caspari Frigyes, Medgyes 23. sz. (Nagyküküllő megye).**

Pofftli și cereți prețuri curente ilustrate!

Din prețul curent se pot cere scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce pot avea în ferma de sus.

Șuncă și salamă, carne afumată, cârnați, slănină papricată și afumată

precum și alte

specialități de afumături

trimite cu prețuri moderate și prompt

THEIL JÓZSEF

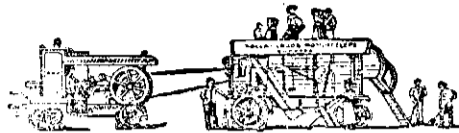
fabrică de afumături

Mediaș (Medgyes).

Premiat cu primele 16 premii în anii 1902, 1903 și 1904

Kállai Lajos fabricant de motoare.

BUDAPEST, VI. Gyár utca 28.

Motoarele lui de benzină și treerătoarele cu locomobil de benzină au fost distinse la toate expozițiile cu medalie de aur.

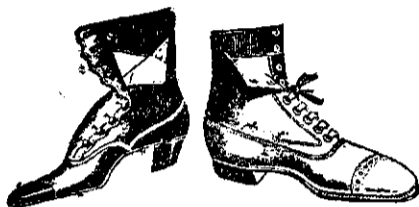
Fiecare în interesul propriu, dacă cere preț-curent și explicații despre aceste treerătoare cu motor de benzină recunoscute în toată țara de cele mai bune, precum și despre alte mașini agricole.

Fabrica de motoare a lui Kállai Lajos, în anul acesta a fost din nou decorată cu medalie de aur de stat.

Fritsch & Connert

atelier de ghete.

Mediaș — Medgyes.

Lucru de mână garantat.

- Ghete de șevro pentru domni . . . K 11.—
- » » box » » . . . K 11.—
- » » șevro pt dame cu bumbi K 10.50
- » » » » » cu șirete K 9.50
- Jumătăți de șevro pentru dame . . K 8.—
- Ghete tari de muncitori dela . . . K 4.80
- Ghete de copii dela . . . K 3.—

Material de I-a clasă.

Prima fabrică pentru slefuitul sticlei, pentru lucrări artistice de sticlărie și fabrică de oglinzi din sudul Ungariei

Arad V, Pécskai-ut 17. Telefon 525.

va pune în funcțiune uzinele sale în ziua de 21 Oct. 1908.

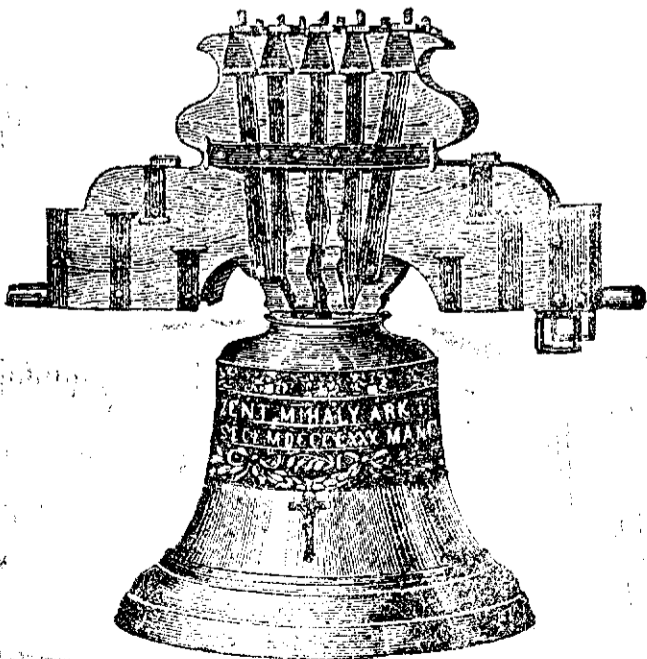
Efectuește repede și ieftin comenzile următoare:

Oglinzi șlefuite sau simple, lucrări de sticlărie artistică încadrate în aramă pentru instalații de vitrine, geamuri călite, oglinzi de Veneția. Lustruire — — de oglinzi vechi cu prețuri moderate. — —

MICHAIL MANCHEN

vărsătoriu de campane (clopote) de construcția cea mai nouă cu sul sucitor în Sighișoara (Schässburg-Segesvár)

PIAȚA DE SUS NR. 168.

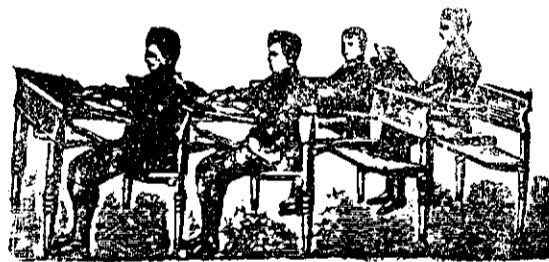
Firma aceasta există dela anul 1822 și se bucură de un renume bun; se recomandă de către tuturor comunelor bisericăști pentru

a lifiera și repara clopote

de toată mărimea cu coroane de stejar ori fer legat; face și scanne de clopote din fer bătut pentru unul sau mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efectuează și în depărtare. Clopote mai mici sunt totdeauna gata. — — — Solvirea prețului se primește și în rată.

Bănci de școală

de diferite sisteme, mai ales se recomandă cele solide și ieftine, bănci de școală cu două locuri de șezut

Patent Pfarer I. Konnerth acestea au un pult tare, distanță minimală, călimar de cerneală portativ, și un sistem simplu de întors banca, prin ce e ușor de a se curăți școala și se pot comanda în șapte mărimi. Modele se trimit la dorință. Bănci de probă sunt în atelierul de măsur al lui

Nagyszeben, Elisabethgasse 53.

Wilhelm Connerth.

Cea mai ieftină sorghinte de cumpărat **mănuși.**

AUGUSTIN ALBRECHT

(mai înainte Cseh Katalin)

ARAD, STR. SALACZ Nr. 1.

Cumpărare de ocazie excepțională.

Mănuși de glacă de dame dela 1 fl. 20, mănuși de glacă și de Suedia pentru domni dela 1 fl. 30, mănuși pentru militari dela — — — 80 cr. Irigatoare dela 1 fl. 50 cr. — — —

Bretele de pantaloni pentru domni și copii, legători de hemie, suspensori, bandage de abdomen. Specialități de gumă preservative în mare asortiment.